

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2074/2022
25.08.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Катарине Манојловић Андрић, Јелице Бојанић Керкез и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Миленко Тодоресков адвокат из ..., против тужене Основне школе „ББ“ из ..., коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Зрењанину, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1365/22 од 30.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 25.08.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1365/22 од 30.03.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1365/22 од 30.03.2022. године и пресуда Основног суда у Кикинди - Судска јединица Нови Кнежевац П1 24/21 од 02.02.2022. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужиља тражила да се тужена обавезе на исплату накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.12.2017. године до 30.11.2020. године у укупном износу од 198.714,38 динара, са законском затезном каматом на новчане износе за сваки месец означеног периода почев од њихове доспелости до исплате, као и на исплату износа од 97.048,00 динара на име накнаде трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да на име трошкова целокупног поступка исплати туженој износ од 64.500,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1365/22 од 30.03.2022. године одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Кикинди - Судска јединица у Новом Кнежевцу П1 24/21 од 02.02.2022. године којом је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да за период од 01.12.2017. године до 30.11.2020. године тужиљи исплати укупан износ од 198.714,38 динара на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора са законском затезном каматом на

новчане износе наведене у овом ставу изреке почев од означених датума па до исплате, као и да јој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 97.048,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, посебна ревизија тужене у овом спору је дозвољена ради уједначавања судске праксе по питању права запослених у јавним службама, којима се плате исплаћују у висини минималне зараде, на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, и усаглашавања са правним ставом који је усвојен на седници Грађанског одељења овог суда од 05.07.2022. године.

Из наведеног разлога, на основу одредбе члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у радном односу код тужене обављала послове ... за које је био утврђен коефицијент од 6,30 за обрачун и исплату њене плате. Основна плата тужилце у спорном периоду, обрачуната као производ основице коју објављује Влада Републике Србије и коефицијента њеног радног места, била је нижа од минималне зараде. Због тога је тужена вршила њену корекцију до висине минималне зараде. Вештачењем је утврђена висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у четири варијанте: према параметрима садржаним у Посебном колективном уговору за средње школе из 1999. године; параметрима из Општег колективног уговора из 2008. године; најповољнијег параметра за тужену у тренутно важећим посебним колективним уговорима у Републици Србији (накнада трошкова за исхрану у току рада у бруто износу од 250,00 динара на дневном нивоу, односно 175,25 динара нето, а накнада за регрес за коришћење годишњег одмора у висини $\frac{1}{12}$ минималне зараде на месечном нивоу); на основу увећања коефицијента радног места ... у моменту ступања на снагу Закона о платама у државним органима и јавним службама.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и обавезали тужену на исплату тражених накнада за исхрану у току рада по Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, а накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора по Посебном колективном уговору за делатност путне привреде, јер су тако обрачунати износи најповољнији за тужену. По становишту судова, Законом о платама у државним органима и јавним службама није регулисана минимална зарада,

због чега се у смислу члана 2. став 2. Закона о раду примењују одредбе тог закона који минималну зараду дефинише као законски минимум којим се запосленом обезбеђује заштита и задовољавање његових егзистенцијалних и социјалних потреба. С`обзиром да у минималној заради нису садржани трошкови исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, нижестепени судови су закључили да тужиља има право да јој се исте исплате у досуђеним износима.

По становишту Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“ број 88/17 ... 129/21) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник Републике Србије“ број 34/01 ... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун исплату плата утврђује Влада, осим за Председника републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. који се примењују на запослене у основном образовању.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог и за исхрану у току рада, ако послодавац то право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, при чему висина трошкова исхране у току рада мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/15 и 27/22) одређује елементе за утврђивање плате тако што прописује да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом, а уколико је основна плата

запосленог која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата за пуно радно време и остварени стандардни учинак мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на наведени начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20. став 1. и 2).

Тужиља је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само у случају када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произилази да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, при чему и посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено њихово право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/2015), а важећим посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама утврђено је право запослених на исплату плате у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С обзиром да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса у утуженом периоду тужиљи исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, не припада јој право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју потражује тужбом, без обзира на чињеницу да јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 1. и чланом 154. ЗПП. Туженој су признати трошкови за састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара и једног поднеска у износу од 9.000,00 динара, састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара. Туженој нису признати трошкови за састав поднеска од 13.09.2021. године, јер је наводе изнете у том поднеску могла изложити већ у одговору на тужбу, као и за састав поднеска од 09.11.2021. године који по оцени ревизијског суда није био нужан.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић